

Một trong những sự kiện văn hóa đáng chú ý trong khuôn khổ Festival Huế năm nay là triển lãm “Các dân tộc thiểu số Việt Nam, Lào, Campuchia” (tại Cung Diên Thọ, Đền Nội-Huê). Triển lãm do nhiếp ảnh gia người Pháp Sebastien Laval thực hiện, giới thiệu gần 100 bức ảnh lưu giữ về các tập quán, sinh hoạt cộng đồng, tập tục văn hoá... của người dân tộc thiểu số ở 3 nước Việt Nam, Lào, Campuchia, trong đó có 3 dân tộc Cơ Tu, Tà Ôi, Pa Kô thuộc Thừa Thiên - Huế. Theo nghệ sĩ Sebastien Laval, những hình ảnh này không chỉ là ký ức, mà còn là “nhân chứng” ghi lại những nét đẹp văn hoá của các dân tộc thiểu số. Bên lề Festival Huế vừa diễn ra tuần qua, Tạp chí Ngày Nay đã có cuộc trò chuyện ngắn với ông.

Thưa ông, gần 100 bức ảnh được giới thiệu tại Cung Diên Thọ hiện nay đã thu hút sự chú ý đến bất cứ ai ngắm nhìn. Ông có thể cho biết thông điệp gửi đến công chúng qua hình ảnh về các dân tộc thiểu số Việt Nam, Lào, Campuchia là gì?

Đầu tiên tôi muốn nói về Festival Huế hiện nay không chỉ là giới thiệu đến công chúng 3 thế đô cổ xưa là Huế, Ăng-co, Luông-pha-băng những thành phố du lịch nổi tiếng thu hút đông đảo du khách tham quan, mà còn là nơi người dân sinh sống cùng với di tích. Những nét ít người nhìn nhận ra đầu tiên. Tôi cho rằng bộ sưu tập này trong cuộc sống hiện đại là rất quan trọng. Vì thế, nhiếp ảnh gia chính quyền thuộc Poi-tu Sa-răng, tôi tham dự Festival Huế hiện nay để giới thiệu triển lãm về các dân tộc thiểu số của mình. Tôi cũng muốn giới thiệu sâu về những dân tộc thiểu số ở 3 nước láng giềng để mọi người, công chúng hiểu thêm về họ, về những gì đang diễn ra và tác động tới họ.

Thành phố Huế không phải là nơi có đông đảo người dân tộc thiểu số sinh sống, vậy tại sao ông quyết định chọn Huế để giới thiệu các bức ảnh của mình?

Đúng! Huế không phải là “Thế đô” của người dân tộc thiểu số ở Việt Nam. Những vùng hẻo lánh vùng sâu, vùng xa ở Huế có 3 dân tộc thiểu số sinh sống. Có lẽ nhiều người dân Huế cũng chưa biết đến đầu tiên này. Trong dịp Festival Huế hiện nay tôi đã thực hiện cuộc triển lãm cùng nhiếp ảnh gia người dân Huế, sống ở huyện Nam Đông (Huế) đã lâu năm, những hình ảnh về chuyện họ có biết những người dân tộc thiểu số ở Nam Đông hay không thì họ cũng không biết gì nhiều. Vì thế, triển lãm của tôi giúp họ hiểu thêm về những dân tộc đang sinh sống xung quanh họ. Bên thân tôi muốn đóng góp một chút gì để về những dân tộc thiểu số Việt Nam để biết đến

nhieu hơn. Cũng từng nghe tin nhắn vậy, tôi muốn nghe người dân Lào, Campuchia hiểu rõ hơn về những công trình dân tộc thiêu u s s ng g n gửi về i h .

Có thể thấy rằng những bức ảnh này đã và đang lưu giữ một phần ký ức, văn hóa và lịch sử của các dân tộc thiêu u s 3 nước ở Việt Nam, Lào, Campuchia. Vậy, ông chụp và “lưu giữ văn hoá” của các dân tộc thiêu u s như thế nào?

Công việc của tôi không quá phức tạp. Tôi đến những vùng miền xa xôi để tìm hiểu cuộc sống của họ. Tôi đến các bản làng, xin phép già làng, trưởng bản để cùng ăn, ở, tìm hiểu cuộc sống của họ. Tôi trò chuyện với họ để có thể hiểu thêm về họ, xin phép được chụp ảnh về cuộc sống của họ. Tôi chụp rất nhiều bức ảnh về các dân tộc thiêu u s ở Việt Nam. Có các người Kinh, có các người dân tộc. Tôi không chụp về trang phục của họ mà tôi tìm hiểu những người đi u n gi u đ ng sau đó và trong thời buổi toàn cầu hoá, bản sắc dân tộc của họ như thế nào? Liệu có bị mất đi, liệu có bị pha tạp? Làm gì để giữ lại được những nét đẹp đó? Cuộc sống của họ trước đây như thế nào, bây giờ ra sao? Đó chính là cái thôi thúc tôi chụp những bức ảnh về họ. Và thời gian, cuộc sống của họ hiện lên, có khi rất nhanh chóng và ba phút tôi có thể chụp được một tấm ảnh ý nghĩa về cuộc sống của họ. Những cũng có khi để chụp được một bức ảnh tôi cũng phải kiên nhẫn nhiều thời gian, một tuần vài ngày chụp họ. Những cái đẹp hiện ra cái mất. Những bức ảnh chính là “nhân chứng” về một thời kỳ đã qua. Tôi đã hiểu thêm về cuộc sống của họ, về những gì từng nghe nói rất xa xôi, những thực ra lại rất gần gũi với mình.

Được biết sau Festival Huế, ông sẽ tiếp tục thực hiện một số dự án mới về đề tài các dân tộc thiêu u s ở Việt Nam. Xin ông cho biết thêm nữa?

Khoách sắp tới của tôi là tiếp tục chụp về 54 dân tộc của Việt Nam. Những ngày ở Huế làm tôi rất vui khi đã ghi lại thiêu u đ c những công việc của mình. Sau Huế tôi sẽ ra Hà Nội, vào Sài Gòn để tiếp tục công việc của mình. Đối với tôi, việc tìm hiểu, giữ lại số bản sắc văn hoá của các dân tộc bản địa hình như là rất quan trọng, được biết khi Việt Nam là một đất nước rất giàu truyền thống văn hoá.

Xin cảm ơn ông về cuộc trò chuyện này./.

H.Điệp

A1: Nghệ sĩ nhiếp ảnh Pháp Sebastien Laval

A2: Một bức ảnh về người dân tộc thiểu số của Sebastien Laval trưng bày ở cung Diên Thọ.